

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/54/2020
Identifikačné číslo spisu:	2318011049
Dátum vydania rozhodnutia:	13.01.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:2318011049.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. na neverejnom zasadnutí konanom 13. januára 2021 v Bratislave, v trestnej veci obvineného Y. W. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvineného Y. W. podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5To/56/2019 z 1. augusta 2019, v spojení s rozsudkom Okresného súdu Galanta, sp. zn. 31T/113/2018 z 20. februára 2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Y. W. o d m i e t a.

Odôvodnenie

G. Okresného súdu Galanta (ďalej len „súd prvého stupňa“), sp. zn. 31T/113/2018 z 20. februára 2019 bol obvinený Y. W. (ďalej len „obvinený“) uznaný za vinného zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že

- v presne neurčenom čase od 02:30 hod. do 03:39 hod. dňa 4. januára 2018 v priestoroch garáže bez prideleného súpisného a orientačného čísla, nachádzajúcej sa na J. v P. - P., oproti rodinnému domu číslo XXXX/XX, pod hrozbou bezprostredného násillia nútil O. U., nar. X. Y. XXXX, pod zámienkou, že mu je dlžný 700 € k tomu, aby mu namiesto peňazí dal svoje auto zn. K. L., EČV: R., a keď to O. U. odmietol s tým, že auto nie je jeho a nemal by sa ako dostať domov, nútil ho, aby mu dal najprv 700 € a neskôr 300 € a keď mu poškodený povedal, že má iba 5 €, prinútil ho, aby mu dal svoj mobilný telefón zn. HUAWEI P9 Lite 2017 tak, že sa mu vyhrážal, že vyplúje zuby, pričom ho dva krát udrel kovovou tyčou do ľavého stehna, čím mu podľa lekárskej správy spôsobil ľahké zranenie s dobou liečenia do 7 dní a škodu vo výške 200 € spočívajúcu v tom, že poškodený mu bol nútený pod hrozbami dať svoj mobilný telefón, pričom poškodený videl, že páchatel mal pri sebe čiernu kovovú zbraň, s ktorou pred jeho očami manipuloval.

Za to súd prvého stupňa odsúdil obvineného podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 5 Trestného zákona na trest odňatia slobody v trvaní 8 (osem) rokov a 8 (osem)

mesiacov; podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona súd prvého stupňa obvineného zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia.

Podľa § 76 ods. 2 a § 78 ods. 1 Trestného zákona súd prvého stupňa uložil obvinenému ochranný dohľad v trvaní 2 (dva) roky.

Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením, sp. zn. 5To/56/2019 z 1. augusta 2019 postupom podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie obvineného podané proti rozsudku súdu prvého stupňa, sp. zn. 31T/113/2018 z 20. februára 2019.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu, sp. zn. 5To/56/2019 z 1. augusta 2019, v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa, sp. zn. 31T/113/2018 z 20. februára 2019 podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Rudolfa Blazseka, advokáta v Šali, dovolanie (č. l. 716 - 719 spisu) z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený uviedol, že súd prvého stupňa zamietol jeho návrhy na výsluch svedkyne U. X., ktorej poškodený povedal, že si celú vec vymyslel aby poškodil obvinenému. Odvolací súd sa stroho stotožnil so záverom súdu prvého stupňa. Obvinený ďalej namietal, že orgány činné v trestnom konaní, v rámci prípravného konania, zamietli všetky jeho návrhy na vykonanie dôkazov, ktoré by preukazovali jeho nevinu a vyšetrovatelia vypočúvali svedkov, ktorí boli pod vplyvom alkoholu. Poukázal na výpoveď svedkyne L., ktorú súd v časti, v ktorej vypovedala v neprospech obvineného vzal do úvahy, avšak časť, ktorá sa zhoduje s výpoveďou obvineného posúdil ako snahu svedkyne pomôcť mu. Rovnako tak posúdil súd výpoveď svedkov O. a K.. Okrem uvedeného súd zohľadnil výpovede svedkov, ktoré sa uskutočnili v prípravnom konaní bez prítomnosti obhajcu, čím bolo porušené právo obvineného na obhajobu. Súd prvého stupňa ani odvolací súd sa nevysporiadali s výpoveďou svedka K. z 14. novembra 2018, v rámci ktorej uviedol, že bol na neho vyvíjaný tlak, aby vypovedal proti obvinenému. Podľa názoru obvineného došlo zo strany súdov a orgánov činných v trestnom konaní k selektívnemu výberu dôkazov a k prispôbeniu dôkaznej situácie k želanému výsledku. Súd pripísal nezrovnalosti vo výpovedi poškodeného týkajúcich sa časových odstupov drogám, avšak v prípade rozporov medzi jeho výpoveďou a výpoveďami ostatných svedkov ohľadom vnímania situácie už vplyv drog vylúčil.

Čo sa týka dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, obvinený poukázal na čítanie výpovedí svedkov O., K. a L., ktoré boli realizované pred vznesením obvinenia. Obvinený namietal, že tieto výpovede boli na hlavnom pojednávaní čítané a vypočúvané osoby boli s nimi konfrontované. Podľa stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“ a „dovolací súd“), mohli byť vykonané zákonným spôsobom, avšak v konaní pred súdom sú procesne nepoužiteľné. Mohli byť dôkazom pred súdom len ak by bol pri nich prítomný podozrivý, alebo jeho obhajca. Výpovede uskutočnené pred vznesením obvinenia nemali byť na hlavnom pojednávaní čítané postupom podľa § 363 Trestného poriadku, ani podľa § 264 Trestného poriadku.

Vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený namietol posúdenie jeho konania závažnejším spôsobom konania - trestný čin spáchaný so zbraňou a to z dôvodu, že odmieta použité kovovej tyče voči poškodenému. Obvinený tvrdil, že ak by aj mal záujem zastrašiť poškodeného, nebol by odkázaný na použité akejkolvek zbrane. Opis vzniku zranení poškodeného pôsobí, vzhľadom na rozličný opis použitia kovovej tyče, sporne. Použitie kovovej tyče okrem obvineného popierajú aj svedkovia O. a K.. Svedkyňa L., ktorá podľa poškodeného nebola počas spáchania skutku v miestnosti a podľa jej vyjadrenia bola pod vplyvom alkoholu a drog, vo výpovedi uviedla, že obvinený neútočil na poškodeného tyčou. V rámci konania došlo k rozporom vo veľkosti tyče a neboli na nej zistené daktyloskopické stopy usvedčujúce obvineného. Sporný je aj vznik pomliaždenín na stehne poškodeného, keďže závery v lekárskej správe zo 4. januára 2018 sú v rozpore s tvrdeniami poškodeného a na videozázname nie sú vidno žiadne známky krívania, resp. sťaženej chôdze poškodeného. Vzhľadom na uvedené skutočnosti má obvinený za to, že súdy nesprávne právne posúdili skutkový stav, keď mal obvinený predmetný skutok spáchať závažnejším spôsobom konania, t. j. so

zbraňou.

Obvinený v závere svojho dovolania navrhol Najvyššiemu súdu SR, aby v zmysle § 386 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku vyslovil rozsudkom, že uznesením odvolacieho súdu, sp. zn. 5To/56/2019 z 1. augusta 2019 a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon a zároveň zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, sp. zn. 5To/56/2019 z 1. augusta 2019, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa, sp. zn. 31T/113/2018 z 20. februára 2019.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Galanta (ďalej len „prokurátorka“) sa k dovolaniu obvineného vyjadrila písomným podaním z 10. júna 2020 (č. l. 723 - 725 spisu), v rámci ktorého uviedla, že sa s dôvodmi uvedenými v dovolaní obvineného nestotožňuje a považuje uznesenie odvolacieho súdu, sp. zn. 5To/56/2019 z 1. augusta 2019 za zákonné. K námietkam obvineného k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedla, že súd prvého stupňa sa na hlavnom pojednávaní dostatočným spôsobom vysporiadal s návrhmi obhajoby na vykonanie dokazovania, čo logickým a presvedčivým spôsobom odôvodnil v meritórnom rozhodnutí. Námietka ohľadom selektívneho výberu dôkazov a prispôbení dôkaznej situácie je podľa prokurátorky iba hypotetickou, ničím nepodloženou úvahou obhajoby, ktorá je v rozpore s množstvom vykonaných dôkazov. Prokurátorka poukázala na skutočnosť, že úlohou odvolacieho súdu nie je hodnotiť vykonané dôkazy. K argumentom obvineného, týkajúcich sa dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku prokurátorka argumentovala, že súd prvého stupňa i odvolací súd sa dostatočným spôsobom vysporiadali s danými námietkami vo svojich rozhodnutiach, s ktorými sa plne stotožňuje. Za nezákonnosť vykonania dôkazu nemožno považovať hodnotenie dôkazov súdom v rozpore s predstavami obvineného. Vo vzťahu k námietkam, na ktorých obvinený založil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku prokurátorka uviedla, že dovolací súd nepreskúmava správnosť skutkových zistení tak, ako to požaduje obhajoba vo svojich dovolacích argumentoch. Dovolací súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne subsumovaný pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu. Podľa názoru prokurátorky obvinený svojím konaním, opísaným v skutkovej vete, naplnil všetky obligatórne znaky skutkovej podstaty trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona.

Prokurátorka navrhla Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby dovolanie obvineného odmietol postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku nakoľko je zjavné, že nie sú splnené dôvody dovolania.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, § 373 ods. 1 Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku, avšak dovolací súd zistil, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť, pretože nie je dôvodné.

Najvyšší súd SR poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inšancia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný

dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), c), d, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na strane druhej. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistení pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu, a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného zásadným spôsobom, a teda k takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného

poriadku. Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu menovaný uviedol v písomných dôvodoch dovolania.

Obvinený vyvodzoval porušenie práva na obhajobu zo zamietnutia jeho návrhu na vykonanie výsluchu U. X., vypočúvania svedkov, ktorí boli pod vplyvom alkoholu, namietal hodnotenie jednotlivých výsluchov svedkov súdom a tvrdil, že súdy selektívne vybrali dôkazy a prispôbili si dôkaznú situáciu.

Pokiaľ ide o obvineným namietané nevykonanie navrhnutého dôkazu, Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že v rámci trestného konania je povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdov zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú.

V predmetnej veci súd prvého stupňa vo svojom rozsudku, sp. zn. 31T/113/2018 z 20. februára 2019 na str. 7 - 8 zaujal stanovisko k návrhu obhajoby a vysvetlil, prečo nepovažoval za potrebné doplniť dokazovanie o výsluch svedkyne U. X.. Záver o nepotrebnosti doplnenia dokazovania, vyslovený v odôvodnení odsudzujúceho rozsudku vnímajúc ho v kontexte celého odôvodnenia považuje, Najvyšší súd Slovenskej republiky za zrozumiteľný, presvedčivý a dostatočný na to, aby každý pochopil, prečo súd prvého stupňa nepovažoval za nevyhnutné doplniť dokazovanie tak, ako si to predstavovala obhajoba.

Pokiaľ ide o námietku obvineného, že odvolací súd sa len stroho k danej námietke obvineného vyjadril a súhlasil so závermi súdu prvého stupňa, je potrebné poukázať na str. 7 - 8 uznesenia odvolacieho súdu, sp. zn. 5To/56/2019 z 1. augusta 2019, v rámci ktorých sa odvolací súd dostatočne zaoberal všetkými námietkami obvineného a tieto zodpovedal jasným, presvedčivým a úplným spôsobom.

Najvyšší súd SR považuje za potrebné uviesť, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia najmä v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V dvojinstančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvého stupňa. S podstatnými, a pre vec rozhodujúcimi právnymi námietkami obhajoby sa riadne vysporiadal už súd prvého stupňa a pokiaľ nechal otvorenú nejakú spornú otázku, táto bola s konečnou platnosťou v miere zodpovedajúcej „fér“ procesu, vyriešená na odvolacom súde. Podľa názoru dovolacieho súdu rozsudok súdu prvého stupňa a jeho odôvodnenie zodpovedá kritériám ustanoveniu § 168 Trestného poriadku a uznesenie odvolacieho súdu ustanoveniu § 176 ods. 2 Trestného poriadku.

Okrem toho Najvyšší súd SR nezistil, že by konanie vedené voči obvinenému bolo uskutočňované v rozpore s pravidlami práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a konštatuje, že v trestnom konaní (postupom orgánov činných v trestnom konaní či súdov) nedošlo k podstatnému - zásadnému porušeniu procesných pravidiel dokazovania.

Tiež si treba uvedomiť, že súd nie je povinný vyhovieť návrhom strán na doplnenie dokazovania, lebo v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku a § 2 ods. 11 Trestného poriadku má v rámci rozsahu vlastnej úvahy možnosť zvoliť vhodné dôkazné prostriedky na spravodlivé rozhodnutie.

K námietkam obvineného, ktoré sa týkali spôsobu hodnotenia dôkazov súdmi Najvyšší súd SR poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamena ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

K námietke obvineného, že pri výpovedi svedka K. a pri výpovedi svedka T. nebol prítomný jeho obhajca, Najvyšší súd Slovenskej republiky po nazretí do spisu zistil, že obhajca obvineného nemohol byť pri týchto úkonoch prítomný, pretože nebol ustanovený, nakoľko v tom čase neexistoval dôvod povinnej obhajoby. Uvedený záver vyslovil i súd prvého stupňa v rámci výsluchu svedkyne L. na hlavnom pojednávaní.

Námietka obvineného ohľadom tvrdenia, ktoré mal prezentovať svedok K. na hlavnom pojednávaní dňa 14. novembra 2018, Najvyšší súd Slovenskej republiky upriamuje pozornosť na skutočnosť, že svedok K. nebol a ani nemal byť na predmetnom pojednávaní prítomný (č. l. 549 - 551 spisu).

Najvyšší súd SR uzatvára, že z postupu orgánov činných v trestnom konaní, ale i súdov nižších stupňov počas celého doterajšieho trestného konania nevyplyva, že by tieto neprejavili rešpekt k právam obvineného, najmä v súhrne k právu na spravodlivý proces a konanie uskutočňovali účelovo v jeho neprospech, pričom nezistil ani len v hypotetickej rovine náznak takého postupu súdov, ktorý by mal za následok ukrátenie práva obvineného na obhajobu zásadným spôsobom a dospel k záveru, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku označený obvineným nebol naplnený.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmé a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holandsku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumom odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania dovolací súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Najvyšší súd SR dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným

spôsobom", nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonal. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom, tzn. že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom - môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Ako je zrejmé z vyššie podrobne uvádzaného opisu dovolacích námietok obvineného, v tejto súvislosti obvinený namietal, že na hlavnom pojednávaní boli svedkovia (O., K. a L.) konfrontovaní s výpoveďami, ktoré boli realizované pred vznesením obvinenia voči jeho osobe.

Najvyšší súd SR v súvislosti s uvedenou námietkou obvineného odkazuje na str. 7 uznesenia odvolacieho súdu, sp. zn. 5To/56/2019 z 1. augusta 2019, kde sa odvolací súd dostatočným spôsobom námietkou obvineného zaoberal. Toto konštatovanie si osvojil aj Najvyšší súd SR, pričom uvedenú námietku obvineného vyhodnotil ako účelovú.

Rovnako tak nie je opodstatnená námietka obvineného spočívajúca v tom, že tieto výpovede svedkov mohli byť na hlavnom pojednávaní procesne použiteľné iba v prípade, ak by pri nich bol prítomný podozrivý, alebo jeho obhajca. Najvyšší súd SR má za to, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí správne odôvodnil, že v prípade, ak vyvstane potreba odstrániť odchýlky medzi skoršou výpoveďou svedka a jeho výpoveďou pred súdom, môže byť zápisnica o jeho skoršej výpovedi predložená na vysvetlenie rozporov v jeho výpovediach, ak bol výsluch vykonaný v súlade so zákonom, teda vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam zákona. Táto podmienka bola splnená, z čoho jednoznačne vyplýva, že námietka obvineného nie je dôvodná.

Stanovisko Najvyššieho súdu SR, na ktoré v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený odkázal, dovolací súd uvádza, že stanovisko nie je bližšie špecifikované a Najvyšší súd SR vzhľadom na skutočnosť, že všetky výpovede svedkov boli vykonané v súlade so zákonom, po začatí trestného stíhania, títo svedkovia boli opätovne vypočutí po vznesení obvinenia v prípravnom i súdnom konaní, nie je i napriek nešpecifikovaniu stanoviska táto námietka obvineného opodstatnená.

S poukazom na uvedené dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že ani dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku nebol v trestnej veci obvineného naplnený.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil.

Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu § 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod.

Dôvodnosť existencie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený predovšetkým odvodzuje od nesprávneho právneho posúdenia skutkového stavu, keď mal podľa názoru súdu predmetný skutok spáchať závažnejším spôsobom konania, t. j. so zbraňou.

Pre Najvyšší súd Slovenskej republiky sú rozhodujúce skutkové zistenie, podľa ktorých dovolateľ spáchal skutok tak, ako je uvedený v rozsudku súdu prvého stupňa, z ktorého skutkovými závermi sa stotožnil aj odvolací súd. Popísanému skutkovému stavu plne zodpovedá i právny záver vyjadrený v posúdení skutku právnou kvalifikáciou uvedenou v právnej vete rozsudku súdu prvého stupňa, sp. zn. 31T/113/2018z 20. februára 2019. Použitú právnú kvalifikáciu odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté, a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušného znaku skutkovej podstaty označeného trestného činu. Obvinený svojím konaním, uvedeným v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku, naplnil všetky znaky skutkovej podstaty zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, pretože v zmysle skutkovej vety bol naplnený osobitný kvalifikačný pojem - spáchanie trestného činu závažnejším spôsobom konania so zbraňou podľa § 138 písm. a). V podrobnostiach pritom Najvyšší súd SR odkazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa a uznesenia odvolacieho súdu.

S poukazom na uvedené dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v trestnej veci obvineného nebol naplnený ani zostávajúci dovolací dôvod, a síce dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Riadiac sa vyššie uvedenými skutočnosťami s poukazom na to, že dôvody dovolania uplatňované obvineným v podanom dovolaní neboli naplnené, rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (ust. § 163 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s ust. § 180 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.